

Patates

Potato

Yetiştiricileri Growers

PATATES YETİŞTİRİCİLERİ

POTATO GROWERS

KARA AİLESİ

KARA FAMILY

SÜT AİLESİ

SÜT FAMILY

GÜVEN AİLESİ

GÜVEN FAMILY

KAPADOKYA

CAPPADOCIA

WAPKE FEENSTRA

WAPKE FEENSTRA

Patates

Potato

Yetiştiricileri Growers

4

Kevser

Güler

İstanbul Bienali'nin daveti ve Wapke Feenstra'yla yaptığım görüşmenin ardından 2019'un Şubat ayında KIRSAL projesinin yerel ekibine katıldım. Kapadokya'daki çalışmalarımız Mart ayında Wapke'yle birlikte Kapadokya'ya gitmemiz, orada aralarında patatesin de bulunduğu çeşitli ürünler yetiştiren çiftçileri ziyaret etmemizle başladı. Bu Wapke'nin oraya ikinci ziyaretiydi. Kendisinin Kapadokya üzerine araştırması Haziran 2018'de, "Kırsal Meclis: Güncel Sanat ve Bağlantı Alanları" nı hazırlamak üzere Whitechapel Galeri'nin danışma kuruluyla birlikte "Sessizlik" başlıklı Cappadox Festivali'ne gittiği dönem başladı.

"Gelin Bahçemizi Ekelim" temalı ikinci Cappadox Festivali'nde, Kapadokya'da değişen tarım kültürüne odaklanmıştık. "Patates Yetiştiricileri" üzerine araştırmamız, bölgeye dair bu ön bilgilerin yanı sıra Nevşehir Rehberler Odası Başkan Yardımcısı Gaye Gönülal'ın çizdiği rotayla şekillenerek 2016'dan beri tanıdığımız çiftçilere ve köylülere yaptığımız ziyaretlerle başladı. Wapke'nin ilgileri ve sorduğu sorular, araştırma sürecini patatesin odağa yerleştiği bir noktaya taşıdı, zira patates yerel bilginin, sanayileşmenin, toprak kullanımının ve küreselleşmenin aktarıldığı tarihsel anlatıları devreye sokuyordu. Böylece patates yetiştiren Kapadokyalı üç ailenin hikâyesini paylaşma kararı aldık: halen patates yetiştiriciliğiyle uğraşan, başka ölçeklerde ve başka yöntemlerle patates yetiştiriciliği yapan ve başka yer değiştirme geçmişleri olan Güven Kara ve Süt ailelerinin hikayelerini.

KIRSALLA BAĞ

Son zamanlarda kentsel bağlamlarda kırsala yönelen ilginin sadece yeni bir eğilimi yansıtmakla kalmayıp buna paralel olarak kültürel alanı genişletme

I joined the local team of THE RURAL project in February 2019, upon Istanbul Biennial's invitation and our meeting with Wapke Feenstra. In March, we went to Cappadocia with Wapke visited farmers who grow crops including potatoes. This was Wapke's second visit. She had already started her research and conversations in Cappadocia in June 2018 when she visited with the Whitechapel Gallery's advisory group to prepare "the Rural Assembly: Contemporary Art and Spaces of Connection" to attend the Cappadox Festival, which had the title "Silence".

For the second edition of Cappadox Festival, "Let us Cultivate Our Garden", we had also focused on the changing culture of agriculture in Cappadocia. With this acquired knowledge of the region and the guidance of the Vice President of Nevşehir Chamber of Tourist Guides, Gaye Gönülal, our research for "Potato Growers" started by visiting farmers and villagers we had known since 2016. Wapke's interests and questions shaped the research process in a way that the potato became its focus, as this topic would bring in histories of local knowledge, industrialization, land-use and globalization. That in turn led to the decision to share the stories of three potato-grower families from Cappadocia who grow potatoes at different scales, and in different markets; and also tell different stories of dislocation which have affected their ways of growing potatoes: Güven Family, Kara Family and Süt Family.

ENGAGING WITH THE RURAL

I think that the recent interest in the rural in urban contexts not only reflects a new trend but also the necessity of expanding the cultural

ihtiyacının da bir yansıması olduğunu düşünüyorum, en başta da çağdaş kültür içinde kırsal kültürün varlığının tanınması ihtiyacının. Bu genişleme, sadece sanat ve kültür kurumları ile projeleri sayesinde değil, kır tahayyülünün dönüşümüyle de gerçekleşebilir. Sanat ve kültürel üretim, kırsala dair, görsel kültür, tarih ve kitle iletişim araçları üzerinden öğretilen düşünme biçimlerini sarsmanın yollarını keşfetme olanakları barındırıyor. “Kırsal” kelimesi, sadece kentsel olan ve olmayanı anlamlandırma yollarımıza dair öneriler içinde yolumuzu bulacağımız değil, emek, tarım ve toprakla ilişkileri düşünmeyi sağlayacak bir araç olarak da ele alınabilir. Kentlerde yaşayan insanlar kırsalla, onun kültürü ve üretim pratikleriyle bir bağ kurmadığında, kırsalı kendi yarattıkları imgeler üzerinden düşünür, bunlar da genellikle kırsal hayatın gündelik pratiklerini yansıtmaz. Kırsalı yalıtılmış, uzak diye tarif eden veya onu romantik bir inziva, aylıklık, güzellik, sıkıntı veya korku yeri olarak tanımlayan donmuş imgeler, kırsalın kentle hiç kesintiye uğramadan devam eden ilişkilerini göz ardı eder. Bu karşılıklı bağlantıları ele almak, bunları paylaşmanın yollarını işaret etmek, “Patates Yetiştiricileri” projesinin ilgilendiği temel konulardan. Bu ilgi, kaynağını Wapke’nin bireysel pratiği ve Myvillages projelerinden alıyor. Myvillages kapsamında pek çok yayın yapıldı, bunlardan özellikle ikisi benim “Patates Yetiştiricileri” projesi üzerine çalışmalarına önemli birer kaynak teşkil etti. Bunlardan ilki Wapke’nin Antje Schiffrers ile ortak editörlüğünde hazırlanan 2011 tarihli *Images of Farming* (Çiftçiliğin İmgeleri), diğeri, yakınlarda MIT Press tarafından, Whitechapel Documents of Contemporary Art dizisi kapsamında 2019’da yayımlanan, editörlüğünü Kathrin Böhm ve Wapke’nin yaptığı *The Rural* (Kırsal) adlı kitap.

field with it, starting with reclaiming the rural’s presence in contemporary culture. This expansion could take place not only through the institutionalized presence of art and culture in exhibition spaces, but also through a transformation of what is imagined as rural. There are possibilities that art and culture could explore for disrupting the ways we are taught to think about the rural in and through visual culture, history and mass media. The word ‘rural’ can also be considered as a navigational tool, embodying suggestions not only for the ways we relate to the urban and non-urban, but also to labour, to agriculture and to soil as they are related to land. When people living in the cities do not have a genuine connection with the rural and its daily culture and production, they just make up their own images, which often do not reflect the daily practices of rural life. Frozen images describing the rural as isolated and remote, or defining it as a romanticized place of retreat, idleness, beauty, boredom or fear neglect the rural’s uninterrupted, always interconnected relations with the urban. Tackling these interconnections and exploring ways of sharing them with public has been one of the main interests of the project “Potato Growers”, stemming from Wapke Feenstra’s individual practice and the projects of Myvillages, which has produced many publications, two of which informed my studies regarding our “Potato Growers” project. The first is *Images of Farming* that Wapke co-edited with Antje Schiffrers in 2011; the second is *The Rural*, published very recently in 2019 by MIT Press as part of the Whitechapel Documents of Contemporary Art Series and edited by Kathrin Böhm and Wapke.

KAPADOKYA VE TÜRKİYE'DE PATATES

İlk araştırma gezisinde, bazı çiftçilere ve tarlalara ziyaretleri içeren bir program planladık, amacımız Kapadokya'daki çağdaş ve geleneksel tarım pratikleri hakkında sohbet etmektir. İşe, bölgenin üzüm, bağ ve şarapçılık tarihine dair pek çok şey öğrenerek başladık. Bu tarih, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında Hıristiyanların göçe zorlanmaları ve sonrasında beslenen muhafazakar politikalar ile birlikte geri dönüşü olmayan bir kesintiye uğramış. Öte yandan bugün hâlâ şarap üretimini sürdürenler var. Bizimle Kapadokya'da üzüm ve şarapçılıkla ilgili bilgilerini cömertçe paylaşan Mehmet Düzgün, Levent Düzgün ve Mükremin Tokmak'la uzun sohbetler ettik. Aynı zamanda yerel bir gazeteci olan Osman Yüksel'i ziyaret ettik ve kendisinden son otuz yıla yayılan agresif tarım uygulamalarına yönelik araştırmaları ve bölgeye ekolojik tarımı getirmek için gösterdiği çaba hakkında bilgiler aldık.

Aralarında Dursal Keşan'ın da bulunduğu pek çok köylüyü ve tarlalarını ziyaret ettik; Keşan bize kullandıkları geleneksel araçları gösterdi, patates dahil çeşitli mahsulleri yetiştirmek için kullandığı yöntemleri anlattı. Bölgenin kayısı, elma, erik gibi meyve ağaçlarına dair ününden bahsetti. Beraberinde, Kapadokya tarla ve bostanlarının yaşadığı işlevsel dönüşümü anlattı. Özellikle 2000'lerden sonra iyice hız kazanan bu dönüşüm sürecinde, pek çok tarla, bağ ve bahçe turizm amaçlı işlerde kullanılmak üzere yeni sahiplerine satılmış, bazılarıysa tarla sahibi ailelerin değişen yaşam koşullarından dolayı terk edilmiş. Keşan ve başka çiftçilerle konuşmalarımızın tümünden çıkan sonuç, patatesin, Kapadokya kültürü ve tarımında son on yıllarda yaşanan dönüşümün izini sürebileceğimiz özel bir bitki olduğu oldu.

POTATOES IN CAPPADOCIA AND IN TURKEY

For the first research visit together, we planned a programme of visits to farmers and fields to learn about contemporary and traditional practices of agriculture in Cappadocia. We started by learning a lot about grapes, vineyards and the viticultural history of the region, which underwent an irreparable break with the forced displacement of the Christian people of the region during the first years of Turkish Republic. However, today there are still families who continue to produce wine. We met with Mehmet Düzgün, Levent Düzgün and Mükremin Tokmak. We visited Osman Yüksel, who is also a local journalist and learned about his studies and efforts to introduce organic farming in the region.

We visited many villagers and their farms, including Dursal Keşan's, who explained the methods she applies to grow crops including potatoes and why she had to stop farming the land. We have learned that the region was also famous for its fruit trees, like apricot, apple and plums. However, in Cappadocia fields and gardens have experienced a functional transition, particularly after the 2000s. While in many cases they were sold to their new owners to be used for tourism-related activities, others were abandoned due to the changing circumstances of families owning them. Through our conversations with farmers, the potato proved to be the special plant through which to follow the transformation of Cappadocia's culture and agriculture over the last decades.

According to recent research, the potato arrived in Anatolia in 1850 from Russia, via Caucasia, and was initially

Yakın tarihli araştırmalara göre patates Anadolu'ya 1850'de, Rusya'dan, Kafkaslar üzerinden gelmiş ve ilk önce Karadeniz ile ülkenin Doğu sınırlarında yetiştirilmeye başlamış. Daha sonra, doğudan batıya, kuzeyden güneye ülkenin dört bir yanına yayılmış. Kapadokya'da yaygın üretimi 1950'lerden sonraya denk geliyor. Kapadokya'nın, mineral bakımından zengin volkanik toprağı sayesinde, patates yetiştiriciliğinde, sadece Anadolu'nun değil tüm dünyanın en verimli bölgelerinden biri olduğu anlaşılmış. 1950'lerden günümüze Kapadokya'da patates üretimi hep artmış. 1960'ların sonuna gelindiğinde, "Yeşil Devrim" in yüksek verimli tohumları Türkiye'nin her yanına getirilmiş. 1970'lerde sentetik gübreler ve DDT gibi pestisitler Kapadokya tarlalarında kullanılmaya başlanmış ve ilerleyen sayfalarda ayrıntısıyla anlatılacak olan kıraç tarım gibi geleneksel yöntemler gözden düşmüş. Bunlar aynı zamanda Türkiye'de ziraatte makineleşme ve su sistemlerinin tüm Anadolu'ya tanıtıldığı yıllar. Nihayet 1980'lerde yaşanan küreselleşme süreci ve Türkiye'nin dünya pazarlarına entegrasyonu ile birlikte çiftçilerin yaşam koşulları giderek daha istikrarsız hale gelmiş ve çiftçiler pazar baskılarına karşı daha savunmasız olmuşlar. Kapadokyalı bir çiftçi, tüm bu dönüşümün çiftçileri gittikçe daha güvensiz bir konuma ittiğini, "Türkiye Cumhuriyeti'nin 1930'lardan sonra benimsediği, bir Şekilde Türkiye'deki çiftçileri ve zıraı üretimi koruyan 'milli iktisat' ve 'kalkınma' programlarından geriye kalan son kırıntıları da sprdğn" syledi. 1970'lerden itibaren tarımsal üretim arttığı Kapadokya'da, bu yeni üretim yntemlerinin sadece verimi önemseyip bunların ekolojik ve toplumsal etkilerini gzardı etmesine bağlı olarak patates

grown in Black Sea region and in fields along the Eastern borders of the Turkey. From then on it was introduced in different parts of the country, from east to west and from north to south. In Cappadocia, it was not until the 1950s that it was grown extensively. Due to its volcanic and mineral rich soil, Cappadocia has actually proven to be one of the most fertile lands for growing potato, not only for Anatolia but worldwide. Since the 50s, potatoes have been grown in Cappadocia in increasing quantities. By the end of the 60s, the "Green Revolution"s high-yield seeds were being introduced across Turkey. During the 70s synthetic fertilizers and pesticides like DDT entered the fields of Cappadocia and traditional methods like dry growing, which we are going to describe in detail in the following pages, started to witness a decline. This was also the time when the potentials of farm mechanization and irrigation was promoted in Anatolia. And with the 80s' globalization process and Turkey's integration into world markets, farmers' conditions grew more precarious as they became subject to its pressures. As, one of the potato growers from Cappadocia says, these events left farmers ever more insecure and "undermined the last remnants of the policies that had been introduced following the 'national economy' and 'development' programs of the Turkish Republic since the 30s, which in some ways protected farmers and agricultural production in Turkey". The crop yield has increased since the 70s. However, because these new methods of production focused only on efficiency and not their ecological and social effects, they brought potato farmers to a dead-end. In 2004 planting potatoes and other tuberous plants was forbidden in an area of 20.000 hectares,

yetiştiricileri bir çıkmaza girer. 2004'te 20.000 hektarlık bir alanda patates ve benzeri yumrulu bitkilerin ekimi yasaklanır, bu topraklar en az otuz yıl karantinaya alınır. Yasağın başlıca nedeni olarak *Synchytrium endobioticum* denen patates siğili hastalığı gösterilmiş; öte yandan sohbetlerimizden anladığımız kadarıyla, yumrulu bitki yetiştirme yasağının ardında başka nedenler de var: yeraltı su kaynaklarının ve derelerin aşırı kullanımı, bu su kaynaklarının çeşitli zirai kimyevi maddelerle zehirlenmiş olması ile ulusal ve yerel siyasetle ilintili, pek de şeffaf olmayan kimi başka nedenler.

Bugün patates sadece Kapadokya'da değil tüm Anadolu mutfağında en çok kullanılan ürünlerden biri. Pek çok lezzetli yemek tarifinin temel malzemesi olan patatesin, besleyici niteliği, sağlığa faydaları ve herkesin kolay ulaşım satın alabiliyor olması, ona yoksul gıdası olarak da ün kazandırmıştır. Fakat, biz 2019'da "Patates Yetiştiricileri" projesi üzerinde çalışırken, patates giderek artan fiyatlarıyla başka bir şekilde daha ün kazandı: Türk ekonomisinde yaşanan yüksek enflasyon krizi tartışmalarının merkezine oturdu. tridge.com sitesinde yayımlanan 2019 Nisan ayı istatistiklerine göre Türkiye, 2018'e kıyasla patates fiyatlarındaki yüzde 168 artışla patates üreticisi ülkeler arasında birinci sırada. Bu dönemde dünyada patates fiyatları düşerken Türkiye'de artmış. Medyada patates, soğanla birlikte, Türkiye'de son dönemki yüksek enflasyonun simgesi olarak gösterildi. 4 Şubat tarihli resmi açıklamaya göre 2019'un Ocak ayında Türkiye'de tüketici fiyatları %1.06 artış göstermiş, bu da yıllık %20.35 enflasyona karşılık geliyor; gıda fiyatları bu enflasyonun baş tetikleyicisi olarak gösteriliyor. 31 Mart yerel seçimleri öncesi hükümet, birçok

with these fields put under quarantine for at least the next thirty years. The main reason for this ban was said to be potato wart, *Synchytrium endobioticum*; however our conversations revealed that there may have been additional reasons to forbid growing tubers, including the overuse of underground water sources and small springs, the contamination of these sources with agro-chemicals of various types, and also other reasons which are not that transparent but are assumed to be linked with the national and local politics that govern the region.

Potatoes have been one of the most consumed products not only in Cappadocia but in Anatolian cuisine overall. They have been popular, with many delicious recipes; its nutritional qualities, health benefits and immediate availability for all the people have made it known as a food for poor. However, during the time we were working on "Potato Growers" in 2019, the potato had an unexpected moment of fame in debates regarding the high-inflation crisis of the Turkish economy. According to April 2019 statistics on tridge.com, Turkey ranks first among major potato producing countries in terms of price rise with a 168 percent increase compared to 2018. Global prices were dropping while Turkey's potato prices increased during this period. In media coverage, potatoes – together with onions – became a symbol of the recent sharp inflation in Turkey. Consumer prices in Turkey rose 1.06% in January 2019, bringing the annual inflation rate to 20.35 % according to the national statistical authority's statement on 4 February, and increases in food prices were presented as the biggest driver of inflation. Before the municipal elections of 31 March, under the government's directive,

şehirde artan meyve sebze fiyatlarıyla mücadele söylemiyle, belediyelerle Tanzim Satış Marketleri açtı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan fiyat artışları için sebze ve patates satıcılarını suçladı; bu insanların gerçek fiyatları manipüle ettiği iddiasında bulundu¹. Mart ayında, patatesten ithalat vergilerini kaldıran bir kararnameye imza attı ve 200,000 ton patates için gümrük vergisiz ithal kotası koydu². Mayıs 2019'ta tartışmalı kararnameler halen konuşuluyordu. Dolayısıyla patatesin, Türkiye'de güncel siyasette de gündemde olduğu söylenebilir.

GÜVEN, KARA VE SÜT AİLELERİ
“Patates Yetiştiricileri” projemiz kapsamında Wapke'nin sanatsal pratiğinin izinden giderek patates yetiştiricilerinin hikâyelerini toplamak ve üretimlerinin imgesini yeniden tanımlamamanın yollarıyla ilgilendik. “Patates Yetiştiricileri” Kapadokya'dan patates yetiştiricisi üç ailenin portresini hikâyeler ve fotoğraflarla çizmeyi amaçlıyor: Güven, Kara ve Süt aileleri. Ziyaretlerimiz ve sohbetlerimiz aracılığıyla, kısa süreliğine de olsa gündelik hayatlarının bir parçası olarak, patates çiftçilerinin rutinleri ve ailelerinin ekonomik yapılarına dair karşılıklı bir öğrenme sürecine girmeye çalıştık. Ailelerin evlerine, tarlalarına ve çiftliklerine yaptığımız bu ziyaretler sırasında, patates üretiminin geleneksel ve güncel yollarına ve değişen koşullarına dair sohbet ederken, gündelik işlerini fotoğrafladık. Ayrıca ailelerin geçmiş ve gelecek nesilleri hakkında da sohbetler ettik. İlerleyen sayfalardaki metinlerde ve fotoğraflarda bu paylaşılan anların izlerini bulacaksınız.

Kırsalda neyi temsil ettiğimiz, orada, toprakta gerçekte nelerin olup bittiği ve kırsala dair fanteziye dayanan imajı

municipality ran relatively cheap greengrocer stalls (Tanzim Satış Marketleri) were set up in many cities to fight increasing vegetable prices. President Recep Tayyip Erdogan blamed vegetable and potato sellers for the increases, accusing them of manipulating actual prices¹. In March, he signed a decree abolishing the import duty on potatoes and setting a customs duty-free import quota for 200,000 tonnes of potatoes². The controversial discussions and regulations were still continuing as of May 2019. Thus, the potato has also other connotations for contemporary politics in Turkey.

GÜVEN, KARA AND SÜT FAMILIES
In line with Wapke's artistic practice, we have been interested in collecting the stories of potato growers and redefining the image of their practices with our project “Potato Growers”. “Potato Growers” portrays three potato grower families, the Güven, Kara and Süt families from Cappadocia with their stories and photographs. From our conversations with them and being for that time part of their lived experience and ordinary lives, we tried to learn mutually about the potato farmers' daily routines and economic structures. During visits to the families' houses, fields and farms, their daily work was photographed while conversations took place about the traditional and current ways of potato production and the changing conditions that surround it. We also talked about former and future generations of the three families. In the following pages, some of these shared moments will unfold in texts and photographs.

Discussing what are we representing in the rural, what is really happening there and on the land, and of how we

birlikte nasıl kırabileceğimiz sorularının izinde “Patates Yetiştiricileri” projemizin son aşamasını tasarladık. Güven, Kara ve Süt aileleri 2019’un Eylül ayında İstanbul’a gelecek ve birlikte, yetiştirdikleri patatesleri, her ailenin en sevdiği patatesli yemek tarifine göre pişirip paylaşacağımız bir buluşma organize edeceğiz. Patates yetiştiricileriyle tüketicileri bir araya getirecek olan bu etkinliği heyecanla bekliyor, bunun patatese dair bir diyalog başlatmasını ümit ediyoruz. Bu patates yemekleri buluşması, 16. İstanbul Bienali’nin açılış günlerinde, Bienal’in sergi mekânlarından birinde düzenlenecek.

Hepinizi bekliyoruz!

can together disrupt the fantasized image of the rural, we came upon the idea of the next and final phase of “Potato Growers”. The Güven, Kara ve Süt families are going to come to Istanbul in September 2019 and together we are going to organize a gathering for sharing the potatoes they grow, cooked according to each family’s favourite potato recipe. We look forward to an event that will bring together growers and consumers of potatoes and we hope it will serve as an opportunity where dialogue and conversation about potatoes can take place. This potato-eating gathering will be organized in one of the Istanbul Biennial’s exhibition spaces, during the opening days of the 16th Istanbul Biennial.

You are all invited!

Kara

Kara

Ailesi

Family

12

Çavuşin

Çavuşin

Kara ailesi nesillerdir Çavuşin'de yaşıyor. Bir zamanlar pazar için kıraç patates yetiştiriyorlarmış, fakat son yıllarda sadece kendi ihtiyaçları için üretir olmuşlar. Aile bu seneki, tohumluk patates ve gübre fiyatlarından ötürü patates yetiştiriciliğini tamamen bırakmaya karar vermiş. Ve oğullarından biri tarlaya patates yerine domates ekmiş, yine sadece ailenin ihtiyacı için. Aile belki gelecek sene yine patates ekimine geçecek.

Ali Kara tarımla veya tarlada çalışmakla ilgilenmiyor. Bostanlarının yolunu bile neredeyse bilmiyor. 1987'den bu yana işlettiği restorani tüm vaktini ve enerjisini alıyor. Restoranında ihtiyacı olan ürünleri yerel pazarlardan satın alıyor, "restoranınız için kendi sebze ve meyvenizi yetiştirmek hiç de kârlı bir iş değil," diyor.

Ali, 16-20 yaşları arasında Almanya'da yaşamış. Ailesinin tüm erkek fertleri gibi o da Batı Almanya'ya çalışmaya gitmiş. Bu yer değiştirmenin, Kara ailesinin tarım bilgisi ve iş gücü üzerinde önemli etkileri olmuş. Ailenin erkekleri gidince tarla, bağ ve bahçe işlerine, çocukların bakımına ve her türlü ev işine kadınlar koşmak durumunda kalmış. O zamana ait köy fotoğraflarına baktığımızda bütün ailelerde genç ve yetişkin erkeklerin yokluğunu fark ediyoruz. Çocuklar, babaları gündelik hayatlarının bir parçası olmaksızın yetişmiş. O dönem bölgede pek çok aile gibi Kara ailesinin de bazı tarlaları, bostanları ekilemeden kalmış.

Çavuşin toprağı kumlu. Civarda su kaynağı yok. Burada patates yetiştiriciliği son derece geleneksel yollarla yapılıyormuş. Patatesler, herhangi bir sulama olmadan, kıraç denilen yöntemle yetiştiriliyor, gübre olarak güvercin dışkısı kullanılıyormuş. Patates yetiştiriciliğinde kıraç denilen

The Kara Family has been living in Çavuşin for generations. They used to grow dry potatoes for the market, but in recent years they have produced only for their own consumption. This year, the family decided not to grow potatoes at all due to the prices of seed potatoes and fertilizer. Instead, one of their sons planted tomatoes to the field, again just for the family. Maybe next year the family will plant potatoes again.

Ali Kara is not interested in agriculture or work in the fields. He could hardly find where their garden is. His restaurant, which he has run it since 1987, takes all his time and energy. He buys the products for the restaurant from local markets, saying that 'growing your own vegetables and fruit for your restaurant is not lucrative at all.'

Between the ages of 16 and 20, Ali lived in Germany. He went to West Germany to work alongside all the male members of his family. This displacement meant for decades a lot in terms of agricultural knowledge and labour for the Kara family. After the men left, it was up to the women to do the work of farming, raising children and everything needed for the household. We saw photos from that time; all the families were without young and adult men in the pictures. Whole generations grew up without their fathers being part of their daily lives. For the Kara family, as for many families in the region during this period, some of their fields and gardens were no longer planted.

In Çavuşin, the soil is sandy. There are no water sources around. Here, potato growing used to be done very traditionally. They were grown dry, without any irrigation and using pigeon manure as fertilizer.

yöntem şöyle uygulanırmış: Önce toprak kazılır, futbol topu büyüklüğünde bir çukur açılır. Sonra çukurun dibine güvercin gübresi konur; her çukura bir avuç. Sonra çukurun etrafı eşelenir ve güvercin gübresinin üzerini örtmeye yetecek kadar toprak alınır. Patates yerleştirilir, üzeri ince bir toprak tabakasıyla örtülür. Patates toprağın altında kendiliğinden gelişmeye başlar. Hasada kadar hiç su verilmesi gerekmez.

Bu kıraç yetiştirme yöntemi için gereken güvercin gübresi yılda bir defa, güvercinler yumurtlamadan önce, Mart ayında, Kapadokya'nın yumuşak tüf kayalarına oyulmuş doğal güvercinliklerden toplanır. Gübreyi toplayacak kişiler önce güvercinlikte bir tutam çalı yakar ki daha sonra güvercinler insan kokusunu almasın. Çünkü güvercin yuvasında insan kokusu alırsa bir daha oraya gitmez. Toplama işini genelde iki üç kişi yapar; güvercinliğe dayadıkları merdivenden çıkıp inerler, gübreyi büyük çuvallara doldurup taşırlar; çuvallardan birinde güvercinliği temizlemekte kullandıkları aletler vardır.

Ali, günümüzde kıraç patates yetiştiriciliğinin birkaç nedenden ötürü mümkün olmadığını söylüyor: Bunlardan biri, havanın nem oranındaki artış. Ona göre bunda, Kapadokya civarında inşa edilmiş barajların etkisi var, ayrıca çiftçilerin başına bela olan mantar sorununun da kaynağı barajlar. İklimde yaşanan başka değişimler de bu sorunun kaynaklarından olabilir.

Ali günümüzde, hâlâ güvercin gübresi toplayan pek az kişi kaldığını ekliyor sözlerine; ayrıca bölgede artık güvercin yenmiyormuş. Eskiden bölgede yaşayan Hıristiyanlar güvercin yermiş, ancak Anadolu Müslümanlara göre güvercin, Hz. Muhammed'e yardım edip hayatını

It used to be done as follows: First dig the soil and open a hole as large as a football. Then put the pigeon manure at the bottom of the hole, a handful of manure for each hole. Then break up the soil around the hole and get enough of it to cover the pigeon manure with a thick layer of soil. Then put in the potato and cover it with a thinner layer of soil. The potato will start growing under the soil on its own, without any need of watering until the harvest.

For this dry method, pigeon manure is collected once in a year, in March before the pigeons lay their eggs, from the natural pigeon houses which are carved into the soft tuff rocks and cliffs of Cappadocia. The person who is to collect the pigeon manure, first burns some brushwood in the pigeon house to make sure the pigeons will not smell them afterwards. If the pigeons smell that a human has been in their pigeon house, they will not come back to it again. The manure is collected by two or three people with a ladder and they lift large bags up and down – one is filled with tools for cleaning out the pigeon house.

Ali says that dry growing is not possible nowadays for many reasons, one of which is the increased humidity of the air. He assumes that the dams which have been built around Cappadocia have affected this and created problems with fungus for the farmers. This problem may also be due to a combination of various changes in the climate.

Ali adds that not many people still harvest pigeon manure nowadays; and pigeons are not eaten here anymore. Although Christians of the region used to eat pigeons, for the Muslims of Anatolia, they are

kurtardığına inanıldığı için saygı duyulan bir hayvan. Hz. Muhammed düşmanlarından kaçıp bir mağarada saklandığında, bir çift güvercinin oraya gelip yuva kurduğuna ve yumurtladığına inanılıyor. Mağaranın girişine gelen düşmanları orada yuvayı görünce Hz. Muhammed'in içeride olamayacağına kanaat getirmiş, böylece hayatı kurtulmuş.

respected because they are believed to have helped the final prophet of Islam, Muhammed to survive. It is believed that, while he was hiding from his enemies in a cave, a pair of pigeons built a nest and laid eggs. Seeing the nest in the entrance of the cave made the enemies believe that Muhammad could not be in the cave, so his life was saved.

Kara ailesinin Avanos-Göreme Yolu üzerindeki restoran ve marketi. Arkada, üzerinde meşhur, eski güvercinliklerin olduğu dev volkanik kaya.

Their restaurant and shop on the Avanos-Göreme road with a huge volcanic rock in the background with its famous old pigeon houses.

Güvercin gübresi Mart ayında, kuşların yumurtlamasından önce toplanıyor ve aile, tarlasında gübre olarak kullanıyor.

Pigeon manure is collected in March before eggs are laid by the birds and the family uses it to fertilize their garden.

Ailenin tarlasının bir köşesinde dikili meyve ağaçlarının önünde bostan işleri yapılıyor. Burası aynı zamanda ilginç bir kaplumbağanın yuvası.

Garden work being done in front of fruit trees that are part of their family field. This is also the home of a curious tortoise.

Patates tohumunda, hayatta kalmasına yetecek miktarda su bulunuyor, patateslerin yaprakları toprağın kurumasını engelliyor.

The seed potato contains enough water to survive and later, leaves prevent the soil from getting too dry.

Süt

Süt

Ailesi

Family

20

Nevşehir

Nevşehir

Gözde Zirai adlı şirketin kurucusu Süt ailesi aslen Adıyamanlı. Nevşehir'e 1985'te taşınmışlar. Buradaki ilk yıllarında babaları Hacı Süt ve kardeşi, Nevşehir'de patates tarlaları olan bir şirkete işçi buluyormuş. 90'larda bu şirket iflas etmiş ve onlar da patates yetiştirmek üzere ilk tarlalarını satın almış. Gözde Zirai şirketinin resmi kuruluşu 1995'e rastlıyor. Bugün Süt ailesinin Adana ve Kayseri'de tarlaları ve Nevşehir'de doğal depoları var. 2017'den bu yana HZPC şirketinin Türkiye'deki resmi temsilciliğini yürütüyorlar. HZPC, 1999 yılında, ikisi de Friesland kökenli Hetteema BV ve BV De ZPC şirketlerinin birleşmesiyle kurulmuş olan bir tohumluk patates şirketi. De ZPC, Wapke'nin büyüdüğü çiftliğe 4 km. mesafedeki Franeker'de kurulmuş.

The Süt family, who are the founders of Gözde Zirai, are originally from Adıyaman. They moved to Nevşehir in 1985. During their first years there, the father Hacı Süt and his brother provided workers for a company which had potato fields in Nevşehir. By the 90's, the company they worked for went bankrupt and they bought their first field to grow potatoes. In 1995 the company Gözde Zirai was founded officially. Today, the Süt family has fields in Adana and Kayseri and natural storage in Nevşehir. Since 2017 they have been the official representatives in Turkey of HZPC, a seed potato company that was founded in 1999 by the merger of Hetteema BV and BV De ZPC, which are both from Friesland. De ZPC is from Franeker, which is just 4 km away from the farm Wapke has grown up.

21

Süt ailesi 2017'den bu yana Kayseri, Tomarza'daki tarlalarında sadece tohumluk patates yetiştiriyor. Bu topraklarda 20 yıla uzanan bir geçmişleri var. Tohumluk patatesleri, Nevşehir, Kavak'taki doğal depolarında saklıyorlar. Aile Adana'daki tarlalarında da sadece tüketime yönelik patates yetiştiriyor, bu patatesleri doğrudan pazara veriyorlar. Adana'da hasat Mayıs'ta yapılmış. Gözde Zirai'nin halihazırdaki sahibi üç kardeşten Resul Süt bize Adana'daki hasattan fotoğraf ve videolar gösterdi.

Since 2017, the Süt family have grown only seed potatoes in their Tomarza, Kayseri fields. They have been working on that land for about 20 years. They store the seed potatoes in their natural storage house in Kavak, Nevşehir. In their fields in Adana, the family company grows only potatoes for consumption, which go directly to the market; here, harvest has already happened in May. Resul Süt, one of the three brothers who own Gözde Zirai now, showed us photos and videos from the harvest in Adana.

Bütün patates yetiştiricileri gibi onlar da bir tarlaya bir yıl patates ekerse sonraki üç yıl, buğday, balkabağı gibi başka ürünler ekliyor. Fakat tıpkı tarlasındaki kulübede sigarasını gururla içine çekip "Bir defa patates yetiştiricisi oldun mu hep öyle kalırsın," diyen Erol Güven gibi, Süt ailesi de kendilerini sadece ve sadece patates yetiştiricisi olarak tarif ediyor.

For each field, as for all potato growers, if they grow potatoes one year, then for the next three years they do not grow potatoes but other plants like wheat and pumpkins. But just like Erol Güven who said, smiling proudly while smoking a cigarette in his field house, 'Once a potato grower, always a potato grower', the Süt family describe themselves as potato growers first and foremost.

Mayısta Süt ailesinin Tomarza'daki patates tarlalarını ziyaret ettik, tohumluk Colomba patateslerinin ekimine katıldık. Colomba, Türkiye'de en tercih edilen patates türünün adı. Her bir tohumluk Colomba patatesi 15 ila 25 patates veriyor. Ekimde kullanılan makineyi o gün 22.5 ila 23 cm aralıklarla tohumluk patates ekecek şekilde ayarladık.

Süt ailesi Tomarza tarlalarının sulamasında ihtiyaçları olan suyu iki kaynaktan alıyor: küçük bir dere ve daha büyük bir pınar. Sulama için bir boru sistemi kullanıyorlar. Sulamaya Hazirandan sonra ihtiyaç duyuluyor. Hava koşullarına bağlı olarak hasada kadar patates fidelerini yaklaşık on defa sulamak zorundalar. Sistemleri elektrikle çalışıyor. Resul Bey inançlı bir insan, Allah'ın ona hep yardım edeceğine, su kaynaklarının hiç kurumayacağına inanıyor. "Güneş, bu bereketli topraklar ve su kaynakları hep buradaydı, Allah'ın yardımıyla gelecekte de burada olacaklar!" diyor. İlginçtir, dünyanın başka yerlerinden çiftçiler de tıpkı onun gibi genelde inançlı insanlar. Bunun nedeni, bu insanlar "muhafazakâr" diyerek basitçe açıklanamaz, bunun çiftçilerin insan hayatını aşan doğa, hava koşulları gibi şeylere bağımlı yaşamalarıyla da bir ilgisi olmalı.

Süt ailesinin doğal depolama yerlerini de ziyaret ettik. Bölgedeki pek çok doğal depodan sadece biri onların: bölgede 1.400 kadar doğal depo var. Kapadokyalılar binlerce yıldır bu mağaraları, meyve ve sebzelerini taze tutmak için depo olarak kullanıyorlar. Doğal depolama yerinin sıcaklığı yıl boyu 13 derece civarında oluyor. Günümüzde yaygın olarak tohumluk patatesle Akdeniz kıyılarından gelen narenciye için kullanılıyor. Bunlar patates için

In May, we visited the Süt family's potato fields in Tomarza where they plant Colomba potato seeds. Colomba is the name of a variety of potato that is much preferred in Turkey. Each Colomba potato seed gives 15 to 25 potatoes. The seeding machine is set today in such a way that it can plant seed potatoes a distance of 22.5 to 23 cm apart.

For irrigation in the Tomarza fields, the Süt family get their water from two sources, one a small river, the other a larger spring. They use irrigation pipes. Irrigation is needed after June. They need to water the potato plants approximately 10 times until harvest, depending on weather conditions. They use mainly electricity for this. Resul Bey is a believer and thinks that God will help and that the water sources will never be drained. He says "the sun, the fertile soil of this land and the water sources were always here, and will always be, with the help of God!" It is interesting that, like him, farmers worldwide are often devout believers in God. This cannot be read only as "conservative", but also as an aspect of being dependent on nature, weather and things that are bigger than human life.

We also visited the natural storage houses of the Süt family. They own only one of the natural storage houses in the region: there are more than 1,400 of these. For thousands of years the people of Cappadocia have been using caves for storage to keep their fruit and vegetables fresh. The natural storage is at about 13 degrees all year round. Today they are mostly used for seed potatoes and for citrus fruits coming from Turkey's Mediterranean coastal cities. They are perfect for potatoes since

mükemmel yerler, zira karanlık, kuru bir ortamları var, ve tam patatesin sevdiği ortalama sıcaklığa sahipler.

Süt ailesinin şirketinde çalışan ziraat mühendisi Ertuğrul Tekin, doğal depolama alanında tam kapasite kullanıldığında 15,000 ton tohumluk patates saklanabildiğini söylüyor, ki bu da onun hesabına göre yaklaşık 300,000,000 adet tohumluk patates anlamına geliyor.

Bizim doğal depoyu ziyaret ettiğimiz 21 Mayıs günü orada 200 ton, başka bir deyişle 4,000,000 adet patates vardı. Hesap yapmayı çok seven Ertuğrul, bu patateslerin hepsini tek sıra halinde dizsek 19.5 km eder dedi!

Ertuğrul, bizi bir kamu kurumu olan Patates Araştırma Enstitüsü'nün deneme tarlalarına da götürdü. Kapadokya toprağına uygun yeni tohumluk patatesleri test ediyorlar. Testler yapıp sonuçlarını, aralarında Gözde Zirai'nin de bulunduğu ziraat şirketleriyle paylaşıyorlar. Bir şirket, Anadolu tohum pazarına yeni bir tohumluk patates sürmeye niyet ederse, her açıdan pazara gerçekten uygun olup olmadığını bilmesi gerekiyor. Ve bu da ancak önden yapılan bu testlerle mümkün. Enstitüde çalışan mühendis Levent Ünlünen ve ekibiyle de tanıştık. Bir tohumluk patatesin enstitüde test edilmesi, bir şirketin bunu kendi bünyesinde yapmasıyla karşılaştırıldığında oldukça düşük maliyetli.

Gözde Zirai'nin ortağı Süt kardeşlerin en genci Ali Süt, bizi, Doğa Tohumculuk şirketinin Genel Müdürü Mashar Taşkın'la tanıştırdı. Şirket 1996'da kurulmuş, 2000'de, Anadolu'nun toprağına ve iklimine en uygun tohumları üretmek üzerine araştırma ve deney yapacak

they are dark, dry and at the average temperature that potatoes like. Ertuğrul Tekin, an agricultural engineer working for the Süt family, says that when the whole capacity is used it can store 15,000 tonnes of seed potatoes, which may mean approximately 300,000,000 individual seed potatoes, according to his calculation.

On 21 May, the day we visited the storage, there were 200 tonnes, meaning 4,000,000 potatoes. Ertuğrul who enjoys doing calculations, said that if we put all these 4,000,000 potatoes in a line it would be 19.5 km long!

Ertuğrul took us to the testing fields of the Potato Research Institute. The Institute is a public institution in Niğde that tests the new potato seeds on Cappadocian soil. The Institute conducts tests and shares the results with agricultural companies, among them Gözde Zirai. If a company wants to introduce a new seed potato to the seed market in Anatolia, it needs to know if it is really suitable in all respects for the market. We met also with Levent Ünlünen, an engineer working for the Institute, together with his team. If a seed company wants to do all tests on its own, it needs to set up a laboratory and hire staff, which will cost a lot. Thus many companies prefer getting the seed potato test by the institute.

Ali Süt, the youngest brother of Gözde Zirai, introduced us to Mashar Taşkın, General Director of the Doğa Seed Company. The company was founded in 1996. In 2000 they set up their own research and development department to investigate and experiment on the seeds best suited to the soil and climate of Anatolia. They had started to think about this during the 90s when

kendi departmanlarını açmışlar. Bu fikir, Hollanda şirketlerinin kendi ülkelerinde yetiştirilmek üzere 2-3 yaşlarında genç tohumlar sattıklarını, 4-5 yaşındaki tohumları AB ülkelerindeki çiftçilere, daha yaşlı tohumlarıysa, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu, "gelişmekte olan ülkeler"deki çiftçilere sattıklarını fark ettiklerinde akıllarına gelmiş.

Doğa Tohumculuk'un amacı, Anadolu için en iyi tohumluk patatesleri geliştirmek. Bugün, sertifikalı üç tip tohumları var: DORUK, ZİRVE, KUTUP. Doğa ve Türkiye'deki patates yetiştiricileri, İngiltere ve Rusya'dan çiftçiler ve zirai şirketlerle bilgi alışverişinde bulunuyor. Doğa Tohumculuk makinelerini Hollanda'daki şirketlerden alıyor; üzerinde çalıştıkları tohumlar da Hollanda'dan geliyor. Şirket kendisine ait, toplam 35,000 dekara yayılan tarlalarında yılda 155,000 ton tohum üretiyor. Her yıl en az 23,000 dekarda patates yetiştiriyor, 100,000 ton tohum, 80,000 ton patates ve 60,000 ton donmuş patates üretiyorlar.

Türkiye'de fast-food patates tüketimi nispeten düşük düzeyde. Doğa Tohumculuk, daha çok Ortadoğu pazarlarına yönelik üretim yapıyor. Türkiye'de satış yaptıkları sınırlı sayıda market var, çünkü burada yıllık tüketim kişi başına 2 kg ve toplam yıllık tüketim 160,000 kg'a karşılık geliyor. Donmuş ürünlere, tek bir patatesin işlenmesi bir saatte tamamlanıyor ve fabrika, saatte 9 ton patates işleyebiliyor. Fabrikaya her gün 14 ila 15 kamyon geliyor.

Türkiye'de kızartmış patatesten en çok açık parlak sarı renk tercih ediliyor. Bu, kültürden kültüre değişen bir şey. Araştırmacılardan biri, örneğin Arap ülkelerinde insanların kızartmayı biraz daha kahverengi sevdiklerini söyledi.

they recognized that companies from the Netherlands sold younger, 2 to 3-year-old seeds in the Netherlands itself; 4 to 5-year-old ones went to the farmers in the EU; and the older ones were sold to farmers in the 'developing-world' – Turkey being regarded as one such country.

Doğa Seed wants to develop the best seed potatoes for Anatolia and now sell three types of certified seed varieties: DORUK (PEAK), ZİRVE (SUMMIT), KUTUP (POLE). The company, and potato growers in Turkey, exchange knowledge with farmers and agriculture companies from the UK and Russia. Doğa Seed gets its machinery from companies based in the Netherlands and the seeds that they work on also come from the Netherlands. They produce 155,000 tonnes of seed each year in their fields which have a total area of 35,000 dekares. Each year they grow potatoes at least on 23,000 dekares and produce 100,000 tonnes of seed, 80,000 tons of potatoes and 60,000 tonnes of frozen potato products.

Fast-food potato consumption in Turkey is not that high relatively speaking. Doğa Seed produces for the Middle Eastern market. There are only a couple of outlets where their products are sold in Turkey, where annual consumption is around 2 kg per person, which makes 160,000 kg per year. For frozen products, complete processing of a single potato is completed in one hour and the factory can process 9 tonnes of potatoes in each hour. Each day 14–15 trucks come.

In Turkey, potatoes with light bright-yellow colour are the most preferred. This changes from culture to culture. As one of the researchers says, in Arabic countries people like their fries

Kızarmış patatesin rengi, sebzenin ne kadar şeker içerdiğine, kullanılan yağ türüne ve kızartma süresine bağlı olarak değişiyor. Doğa Tohumculuk fabrikasında kızarmış patateslerin rengi için testler yapılıyor. Son günlerde Türkiye pazarı için, daha az şeker içeren bir tohumluk patates geliştirmek için çalışıyorlar, bu patatesin kızartılınca daha az kahverengi olması bekleniyor. Öte yandan, Hollanda'da olduğu gibi Türkiye'deki genç ve yaşlı insanların ağız tadı da farklılıklar gösteriyor; yaşlılar yumuşak gençler sert patates tercih ediyor.

to be browner. The colour of fried potatoes changes according to how much sugar they contain, the type of oil used and the duration of frying. In Doğa Seed Factory they are doing tests regarding the colour of fried potato, and for the Turkish market are trying at the moment to develop a seed potato with less sugar so that when it is fried it will get less brown. Meanwhile the general taste of both older and younger people is changing in Turkey, just as in the Netherlands, from softer to firmer potatoes.

Mashar bize sonucu gösteriyor.

Mashar shows us the results.

İşlem bir saat sürüyor .

Processing takes one hour.

Tohumluk patateslerin çoğu 1.500 kilogramlık Big Bag'lerde, tüketime yönelik patatesler ise daha küçük çuvallarda saklanıyor.

Most seed potatoes in the cave storage are stored in Big Bags of 1,500 kg – but there are also smaller bags of potatoes for consumption.

29

Kamyona patates yükleme işi çok hızlı yapılıyor, epey gürültülü bir işlem.

Loading a truck with potatoes happens quickly and with a lot of noise.

Mayıs ayı ekim zamanı. Ekim sonrası boş Big Bag'ler deponun önüne atılmış.

In May it is planting time; empty Big Bags lie around in front of the storage.

Tohumluk Colomba patatesleri tarlaya gitmeye hazır.

The Colomba seed potato is ready to go to the fields.

Bir deponun uzaktan görünümü. Kumulların ortasındaki küçük binalar havalandırma sistemlerini barındırıyor. Bir mağara kazıldığında kumlu toprak çıkıyor, bu toprak mağaranın üst kısmına atılıyor.

This is how a storage site looks from a distance. The small buildings in the sand house ventilation systems. When digging a cave the extracted material is a sandy soil, which is dumped on top.

Resul Süt, tohumluk Colomba patatesi dolu bir Big Bag'in üzerine uzanmış, telefonuyla ekimi koordine ediyor.

Resul Süt leaning on a Big Bag of Colomba seed potatoes whilst coordinating the planting on his phone.

Bir Big Bag dolusu patatesin ekimi yaklaşık on dakika sürüyor.

Planting one Big Bag takes around ten minutes.

Dizel motorlarının çıkardığı toz ve ses tarlaları kaplıyor.

Dust and the sound of diesel motors take over the fields.

Yeni bir Big Bag yükleniyor.

A new Big Bag loaded.

33

Çiftlikten patates tarlalarına doğru sulama Haziran sonu başlıyor.

At the farmhouse the irrigation system is laid out ready to be put into the potato fields by the end of June.

Güven

Güven

Ailesi

Family

34

Derinkuyu

Derinkuyu

Güven ailesi Derinkuyu'da yaşıyor. Kırk yılı aşkın bir süredir burada patates yetiştiriyorlar. Bir zamanlar ailenin çocukları küçük yaşta, bitkileri ve yetiştirme yöntemlerini öğrenir, çiftlikte ve tarlada büyüklerine yardım eder, bütün aileyle birlikte çalışırlarmış. Bu sayede, geleneksel patates yetiştirme yöntemlerine dair bilgi birikimi nesilden nesile aktarılmış. Bugün ailenin oğullarından biri Nevşehir Üniversitesi'nde ziraat eğitimi görüyor.

Derinkuyu toprağı verimli volkanik toprak. Günümüzde çiftçiler tarımsal kimyevi madde alabilmek için sisteme kaydolmak ve her alışverişlerini kimlik kayıtlarına işletmek zorunda. Erol Güven eskiden bunun böyle olmadığını söylüyor ve kimi bölgelerde toprakla ilgili düzenlemelerin, kontrollerin olmayışından ötürü geniş tarlaların kullanılmaz hale geldiğini, buralarda tarımın yasaklandığını ifade ediyor. Güven ailesinin tarlalarından bazılarının da tarıma kapatıldığını öğreniyoruz. “Bir defa patates çiftçisi oldun mu hep öyle kalırsın,” diyor Erol. Yasaktan sonra başka ürüne geçmeyişi böyle açıklıyor. Aslında başka ürünler de ekmişler, halen de yapıyorlar. Ancak, çiftçi bir defa patates yetiştirdi mi, bu sebzeyle gerçekten bağlanır, diyor. Neredeyse çiftçinin kimliğinin bir parçası olan bir bağ kurulur patatesle, diye ekliyor.

Bugün tarlalarının çoğunda patates ekmeleri yasak olduğundan, üretime devam etmek için başka yerlerden tarla kiralyorlar. Kiraladıkları tarlaların bazıları Nevşehir'de, bazıları Sivas'ta. Wapke Derinkuyu'dan, patates yetiştirmek için tarla kiraladıkları Sivas'a taşınmayı düşünüp düşünmediklerini sorduğunda, bir an bile tereddüt etmeden, asla böyle bir şey düşünmediklerini söylediler.

Güven family live in Derinkuyu. They have been growing potatoes there for more than 40 years. The family used to learn about plants and growing methods when they were kids, helping and working on the farm and fields together with the whole family. This togetherness has been the way that knowledge is passed from generation to generation. Today one of the sons of the family is studying Agriculture in Nevşehir University.

The soil in Derinkuyu is fertile volcanic soil. Nowadays, farmers have to be registered and show their ID when they buy chemicals. Erol Güven says that it was not like this before, and due to the lack of control and regulation of the soil in some areas, large fields in some places have become unusable and prohibited for farming. We learned that, some of their fields are among those closed off. “Once a potato farmer, always a potato farmer” says Erol, explaining why he did not switch to other plants after the ban. He says that actually they did plant other crops and they are still doing so. However, if a farmer grows potatoes once, she/he gets really attached to it. It creates a bond that is almost a part of the farmers' identity.

Since most of their fields are prohibited for potato growing now, they are renting fields to continue production. Some of the fields they rent are in Nevşehir, some are in Sivas. When Wapke asked if they had thought about moving from Derinkuyu to Sivas where they rent fields, the family did not hesitate for a moment, saying that they never think about moving. As Erol says “It is my land here. You stay in your land. And me, I want to die here.”

They can grow potatoes 1 year in 4. In the three years between, they grow

Erol, “Bu benim toprağım. İnsan toprağında kalır. Ve bana sorarsan, ben burada ölmek istiyorum,” diyor.

Ancak dört yılda bir yıl patates yetiştirebiliyorlar. Arada kalan üç yıl balkabağı ve bezelye ekiliyorlar. 2004’te, hastalığa karşı dirençli patates türleri yetiştirmeye başlamışlar. Erol, 1984’e kadar patatesleri elle ektiklerini anlattı. O yıl çiftçilerden biri Miedema marka bir patates ekim makinesi almış. Köylerinin dahi makine tamircisi Miedema’yı parçalarına ayırmış, sistemini çözmüş ve bütün çiftçilere birer makine üretecek şekilde her bir parçayı ayrı ayrı kendi imal etmiş! O gün bu gündür köyde patates ekimi makineyle yapılıyor.

Erol, günümüzde Kapadokya tohumluk patates pazarında –ve Türkiye’nin tamamında– en aktif şirketlerin AGRIGO ve HZPC olduğunu söylüyor. İkisi de Hollanda menşeli büyük tohum şirketi. DANESPO da pazarda nüfuzlu bir başka aktör.

Erol’la birlikte, ziyaret ettiğimiz tarlalarla ilgili bazı hesaplamalar yaptık. Kapadokya’da ziyaret ettiğimiz tarlalar toplamda 54 dekarlık bir alana yayılıyor.

1 dekar = 1.000 m²
1 m²’ye 7 patates tohumu ekiliyor
1 patates fidesi 20 patates veriyor
Dolayısıyla 1 m²’den 140 patates hasadı bekleniyor.

Bu tahmine dayanarak Güven ailesinin Kapadokya’daki tarlalarından toplam 7,560,000 patates alacağını hesapladık. Bir patates yaklaşık 350 gr ise, aile 54 dekarlık tarlalarından toplam 2,646 ton patates alabilir.

Erol “İnşallah!” diyor.

pumpkins and beans. In 2004 they started to plant types of potatoes which are resistant to illness. Erol told us that they used to do the planting by hand until 1986. That year one of the farmers bought a Miedema machine for planting. Which they gave to the genius mechanic and repairman of their village, who dismantled the Miedema machine, analyzed the system and reproduced each and every separate part in order to build one for each farmer! From then on, the planting has been done by machines.

Erol says that nowadays the most active in the seed potato market in Cappadocia – and across Turkey as a whole – are AGRIGO and HZPC, both of which are big Dutch export companies. DANESPO is also a player.

Together with Erol we made some calculations about the fields we have visited. The Güven family’s fields that we visited in Cappadocia are 54 dekares in total.

1 dekare = 1.000 m²
In 1 m², 7 potato seeds are planted
1 potato plant gives 20 potatoes
Thus in 1 m², there will be 140 potatoes to harvest.

With these approximations, we calculated that Güven Family expects to produce a total of 7,560,000 potatoes from their fields in Cappadocia. If each potato weighs approximately 350 g, from fields totalling 54 dekares the family is going to get 2,646 tonnes of potatoes.

Erol says “İnşallah!”
(meaning “if God wills”)

Mart ayındaki ziyaretimizde Erol bize bu kulübeyi biraz elden geçirmek istediğini anlattı, eski patates tarlasının sulama sistemini kurmak istiyormuş.

In March, Erol told us that he is planning to rebuild this shed a bit. He wants to reinstate the irrigation system on the former potato field.

Mayıs ayında gittiğimizde Erol bizi ailesi ve komşularıyla tanıştırdı. Karısı Halime bana son günlerde tarlada çalışmaktan ellerinin nasıl yaralandığını gösterdi. Erol ve Kazım'la çay içtik, kadınlar oruçluymdu.

In May we meet his family and their neighbours. His wife Halime shows me how her hand was recently injured while working on the land. We drink tea with the man, while the women observe Ramadan.

Su sistemi için elektriğe ve su deposuna ihtiyaç duyuluyor. Ailenin bu iş için su kuyusu ve pompası var. Elektriği ana yoldaki hattan alıyorlar, bunun da belirli bir masrafı var.

Electricity and a water source are needed for irrigation. They have a pump and a well for their water supply. The electricity from the main road to the shed has its own costs.

41

Sulama sistemini çalıştırıyor.

He starts up the irrigation system.

Arka planda toprağa bereketini veren eski volkan görölüyor.

In the background you can see the old volcano that gave this soil its fertility.

Tarlaya ekilen tohumluk patatesler hızla yeşerip birkaç hafta geçmeden fide veriyor. Çiftçi bize toprağın altında olan biteni anlamamız için bize örnek gösteriyor. Kısa süre sonra fideler büyüyünce sulama da başlayacak.

The seed potatoes in the fields grow quickly and after a few weeks are already small plants. The farmer shows us what is going on underground. When the potato plants are larger, irrigation will start here as well.

Kapadokya *Cappadocia*

Kapadokya antik bölgesinin sınırları kesin değildir. Ancak Doğu Karadeniz Dağları, doğusunda Fırat Nehrinin yukarı çığır, güneyinde Toros Dağları'nın güneydoğu kolu ve batısında da Orta Anadolu yükseltileri bulunur. Bölge kabaca günümüzün Nevşehir, Niğde, Malatya, Kayseri illerinin bütünü ile Yozgat, Sivas, Kırşehir, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Adana illerinin bir bölümünü içine alır. Karasal iklimin egemen olduğu platoda bu iklime uygun bir bitki örtüsü vardır. Wapke Feenstra Cappadox Festivali'nin 4. edisyonunu ziyareti sonrasında 'Kırsal' kapsamındaki projesi için Kapadokya'ya odaklanır. 2015-2018 arasında her yıl düzenlenmiş bir müzik, çağdaş sanat ve gastronomi festivali olan Cappadox'un çağdaş sanat programının küratörlüğünü Fulya Erdemci üstlenmiştir. Kevser Güler de festivalin ilk üç senesinde yardımcı küratör olarak ekibin bir parçası olur. Nevşehir ili sınırları içinde gerçekleşen Cappadox kapsamında, sanatçılar Kapadokya ile ilişkilenererek ve Kapadokya'da yaşayanlarla çeşitli işbirlikleri içinde üretimlerini gerçekleştirdiler. Cappadox Çağdaş Sanat Programı, vadiler, peri bacaları, mağaralar, tarım arazileri gibi kent mekanı olmayan yerlerde sanat yapıtları üretimi ve sergilemenin imkanlarıyla ilgilenmesi bakımından özellikle öne çıkar.

Ancient Cappadocia has no exact boundaries. It is surrounded roughly by Eastern Black Sea Mountains to the north, upper Euphrates to the east, the Taurus Mountains to the south and the high elevations of Central Anatolia to the west. The provinces of Nevşehir, Niğde, Malatya and Kayseri are within the region of Cappadocia as well as parts of the provinces of Yozgat, Sivas, Kahramanmaraş, Adıyaman and Adana. The plateau's climate is continental with the relative natural vegetation cover. After her visit to the Cappadox Festival in 2018, Wapke Feenstra decides to focus on Cappadocia for her project within the frame of THE RURAL. Cappadox is a festival of music, contemporary art and gastronomy, that took place each year between 2015 and 2018. The contemporary art programme of the festival was curated by Fulya Erdemci and Kevser Güler was part of the team for the first three editions as associate curator. For four editions held in Nevşehir province, Cappadox has invited artists to think and produce in relation to Cappadocia and triggering various types of collaboration with the public of the region. The Cappadox Contemporary Art Programme has been unique for Turkey in the ways it has explored producing and exhibiting art works in non-urban spaces including valleys, fairy chimneys, caves and agricultural fields.

Wapke

Feenstra

Wapke Feenstra, Kathrin Böhm (Almanya/İngiltere) ve Antje Schiffers'le (Almanya) birlikte 2003'te Myvillages projesini başlattı. Myvillages, kırsalla kentsel arasındaki ilişki üzerine düşünerek, çeşitli üretim biçimlerine, yerleşmiş fikirlere ve iktidar ilişkilerine bakarak kentselin kültürel hegemonyasını tutkuyla sorguluyor. Wapke Feenstra çeşitli gruplarla yürütülen pek çok ortak projede yer aldı. 1996'da NEStWORK grubuyla Manifesta 1'e katıldı, o döneme ait yazılarında fiziksel ve zihinsel bir mekan olarak yerele duyduğu özel ilgi dikkat çeker. Sanatçı bir çiftlikte büyüdüğünden peyzaj, toprağın kullanımı ve dünyanın dört köşesinden kırsal topluluklar sanatının odağındadır. Son on yılda, Grizedale Arts (İngiltere), Ars Electronica (Avusturya, Linz) ve M12studio (Boulder, ABD) gibi projelerde ortak işler yaptı. Son dönem işleri arasında, hepsi 2017 tarihli, Arts Maebashi (Maebashi, Japonya), Times Museum (Guangzhou, Çin) için ürettikleri ve Ruang Rupa (Cakarta, Endonezya) ile ortak OK_Video bulunuyor. Son dönem projeleri: TENT-Rotterdam ile birlikte Boerenzij (Kırsal Kesim) (2018-2020), Londra Whitechapel Gallery ile Sofrayı Kurmak: Köy Politikaları (2019) ve Perg-Strudengau'da (Avusturya) düzenlenen Festival der Regionen 2019 için Alte Böden - Neue Standbeine (Eski Toprak - Yeni Dallar). Feenstra ayrıca Jap Sam Books tarafından yayımlanan pek çok kitabın hayata geçmesine öncülük etmiş ve editörlüğünü yapmıştır. 2016 tarihli *International Village Show* başlıklı Myvillages monografisi Leipzig Çağdaş Sanat Müzesi (GfZK) ve Jovis Berlin işbirliğiyle yayımlanmıştır. Kathrin Böhm ile birlikte editörlüğünü üstlendiği *The Rural* adlı kitap MIT Press ve Whitechapel Gallery işbirliğinde Documents of Contemporary Art dizisinden 2019'da çıktı.

Wapke Feenstra is part of Myvillages, founded in 2003 with Kathrin Böhm (DE/UK) and Antje Schiffers (DE). Myvillages passionately questions the cultural hegemony of the urban by addressing the relationship between the rural and the urban, looking at different forms of production, pre-conceptions and power relationships. Wapke Feenstra has been part of many co-operative projects in various constellations. In 1996 she was part of Manifesta 1 with the NEStWORK group and her writings from that time reveal a specific interest in the local. Having been raised on a farm, landscape, land-use and rural communities around the world are a focus. Collaborative works of the last decade include Grizedale Arts (UK), Ars Electronica in Linz (AT) and M12studio in Colorado (US). Recent commissions are by Arts Maebashi in Maebashi (JP), Times Museum in Guangzhou (CN) and OK_Video with Ruangrupa in Jakarta (ID). Current projects include 'Boerenzij' ('The Rural Side') with TENT-Rotterdam (2018-2020), 'Setting the Table: Village Politics' with the Whitechapel Gallery in London (2019), and a new work for the Festival der Regionen 2019 (AT). Feenstra is also an initiator and editor of several (art)books published with Jap Sam Books. In 2016 the Myvillages monograph *International Village Show* (2016) was compiled with the Museum of Contemporary Art (GfZK) in Leipzig (DE). And with Kathrin Böhm, she edited *The Rural*, in the Documents of Contemporary Art Series published by MIT Press and Whitechapel Gallery London (2019).

PATATES YETİŞTİRİCİLERİ

“Patates Yetiştiricileri” projesi Wapke Feenstra ve Kevser Güler’in KIRSAL programı kapsamında davet edilmesiyle başlamıştır. KIRSAL programı Bige Örer tarafından oluşturulmuştur ve İstanbul Bienali tarafından yürütülmektedir.

Proje Ekibi
Bige Örer, Elif Kamişlı, Bengisu Çağlayan

Patates Yetiştiricisi Aileler
Güven Ailesi, Kara Ailesi, Süt Ailesi

Kapadokya Rehberlik
Gaye Gönülal

Fotoğraflar
Wapke Feenstra

Metinler
Güven, Kaya ve Süt ailelerine dair metinler, ailelerle yapılan sohbetlere dayanarak Kevser Güler ve Wapke Feenstra tarafından yazılmıştır.

İngilizce Türkçe Çeviri
Çiçek Öztekin

İngilizce Son Okuma
Guy Tindale

Türkçe Düzelti
Çiğdem Öztürk

Grafik Tasarım
Ulaş Uğur

Baskı
A4 Ofset

Lojistik
Middle Earth Travel, Göreme

TEŞEKKÜRLER

Ali Kara, Ali Kazma, Ali Süt, Alparslan Baloğlu, Antje Schiffrers, Asena Devyaran, Aslıhan Demirtaş, Atıl Ulaş Cüce, Aydan Murtezaoğlu & Bülent Şangar, Azime Kabak, Babi Badalov, Bekir Kara, Bettina Hutschek, birbuçuk, Candu Çakar, Chapuisat Kardeşler, Chelsea Pettitt, Dursal Keşan, Dürtük Collective, Elif Güler, Ercan Cinkaya, Erkan Özgen, Erol Güven, Ertuğrul Tekin, Fernando Garcia Dory, Fulya Erdemci, Gülce Maşrabacı, Haig Aivazian, Hale Tenger, Halime Güven, Handan Güven, İnci Eviner, İrazca Geray, Iwona Blazwick, İz Öztat ve Belkıs Işık, Jane Scarth, Kathrin Böhm, Kazım Kabak, Levent Düzgün, Levent Ünlünen, Liz Erçevik Amado, Lotte Juul Petersen, Mashar Taşkın, Mehmet Düzgün, Mercedes Vicente, Michael Woods, Mustafa Aydın, Mustafa Canitez, Mükremin Tokmak, Osman Yüksel, Penpe Kara, RAAAF, Resul Süt, Rosemary Day, Rosemary Shirley, Rossella Biscotti, Sarkis, Sezai Ozan Zeybek, Sofia Victorino, Süha Ersöz, Susan Philipsz, Uçhisar Kadın Kültür ve Eğitim Merkezi

İstanbul Bienali'nin yürüttüğü KIRSAL programı, Hollanda Krallığı İstanbul Başkonsolosluğu tarafından desteklenmektedir.

POTATO GROWERS

“Potato Growers” project is initiated upon the invitation of Wapke Feenstra and Kevser Güler within the frame of the THE RURAL programme. THE RURAL programme is generated by Bige Örer and organised by the Istanbul Biennial.

Project Team
Bige Örer, Elif Kamişlı, Bengisu Çağlayan

Potato Grower Families
Güven Family, Kara Family, Süt Family

Cappadocia Guidance
Gaye Gönülal

Photography
Wapke Feenstra

Texts
Texts on the Güven, Kaya and Süt families are written on the conversations with the families by Kevser Güler and Wapke Feenstra.

English Turkish Translation
Çiçek Öztekin

English Proofreading
Guy Tindale

Turkish Proofreading
Çiğdem Öztürk

Graphic Design
Ulaş Uğur

Printing
A4 Ofset

Logistics
Middle Earth Travel, Göreme

THANKS

THE RURAL programme organised by the Istanbul Biennial, is supported by the Consulate General of the Kingdom of the Netherlands in Istanbul.